

12.4.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fi

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti muutetaan vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1105/2020) 2 §:n 2 momentin 4 kohta ja 3 § sekä lisätään asetukseen väliaikaisesti uusi 2 a § seuraavasti:

- 2 § Käytettävät rokotteet ja rokottamisjärjestys
- 2 a § Rokotteiden alueellinen kohdentaminen
- 3 § Rokottaminen

OAJ kannattaa alueellista rokotejakelun painotusta

OAJ pitää tärkeänä kasvatus-, opetus- ja tutkimusalalla tehtävän opetuksen kestävää turvallisuutta työssä ja työpaikalla. OAJ:ssä tunnistetaan, että riskiryhmien lisäksi on myös riskialueita, joissa altistumista tapahtuu muita alueita enemmän. OAJ kannattaa esitystä alueellisesta rokotejakelun painotuksesta.

OAJ:n esitykset asetusmuutoksiksi

OAJ pitää asetusmuutoksen puutteena sitä, ettei eri ammattiryhmien priorisointimahdollisuutta rokotusjärjestyksessä ja erityisesti kasvatus- ja opetusalaan ole valmistelussa otettu lainkaan huomioon. Useissa kymmenissä muissa maissa on päädytty siihen, että opetusalaalla työskentelevät on rokotusjärjestyksessä priorisoitu kuten muun muassa Unicef on suositellut. Rokotejakomäärään esitetyn muutoksen lisäksi on säädettävä muutos myös nykyiseen rokotusjärjestykseen. Myös Suomessa kasvatus- ja opetusalan henkilöstö on priorisoitava rokotusjärjestyksessä. Kuten asetusmuistiossa todetaan Covid-19-epidemiassa ikäryhmäkohtainen ilmaantuvuus on nyt ollut korkeinta nuorten aikuisten, nuorten ja työikäisen väestön keskuudessa.

Rokotusten kohderyhmänä ovat tähän saakka olleet ensisijaisesti ikääntyneet ja lääketieteellisiin riskiryhmiin kuuluvat. Näin pitääkin olla, mutta ilmaantuvuudessa tapahtuneiden muutosten johdosta tämän jälkeen on priorisoitava kasvatus- ja opetusalaalla työskentelevät. OAJ pitää merkittävänä puutteena sitä, ettei asiaa valmisteltaessa asetusmuistiossa ole tuotu esille edes tämän vaihtoehdon mahdollisuutta ja arvioitu sen vaikutuksia. Tehtyjen selvitysten mukaan erityisesti lapset ja nuoret ovat koronasta ja sen johdosta tehdyistä rajoitustoimista kärsineet

12.4.2021

merkittävästi. Paluu normaaliin tulee vaatimaan mittavia taloudellisia panostuksia sekä pitkän ajan. Lapset ja nuoret ovat oikeutettuja erityiseen suojeluun ja Suomen ratifioima YK:n lapsen oikeuksien sopimus edellyttää, että kaikissa lapsia koskeissa toimitaissa otetaan ensisijaisesti huomioon lapsen etu.

Päiväkodeissa ja alakoulujen alimmilla luokilla on työskennelty ja työskennellään koko ajan lähikontaktissa lasten kanssa. Lähikontakteja ei voi välttää eikä suojautuminen ole mahdollista vastaavasti kuin muilla aloilla. Tämä tunnistettiin ja tunnustettiin esimerkiksi säädettäessä Tartuntatautilakiin täsmennyksiä. HE 245/2020 mukaan muun muassa koulutuksen järjestäjien todelliset mahdollisuudet huolehtia esimerkiksi etäisyyden ylläpitämisestä ovat erilaiset riippuen lasten ja opiskelijoiden iästä ja kehitystasosta sekä muista toiminnan ominaispiirteistä.

Oppimisen ja oppijoiden hyvinvoinnin kannalta lähiopetus on kuitenkin ensiarvoisen tärkeää. Useat selvitykset eri ikäisten oppijoiden osalta puhuvat karua kieltä sen osalta, kuinka hyvinvointi ja mielenterveys ovat heikentyneet ilman sitä. Kansantalouden kannalta opintojen viivästyminen ja niiden keskeyttäminen on erittäin kallista. Jo nyt on useita tuhansia nuoria, joihin ei ole saatu yhteyttä ja jotka eivät käy koulua. Juuri julkaistun Sitran selvityksen mukaan (Millä hinnalla? – Osaamisen kehittämisen vaihtoehtokustannukset) työtä ja koulutusta vailla olevien nuorten osaamiseen panostamisen hintalappu voi olla melkein miten suuri hyvänsä, ja se on silti yhä taloudellisesti yhteiskunnalle kannattavaa. Tällaisia nuoria on noin 38 000, ja koronapandemian seurauksena nuorten syrjäytymisen riski on kasvanut. Eurojen lisäksi tulee kasvaneen hyvinvoinnin vaikutus.

Marinin hallituksen on pidettävä huoli siitä, että lähiopetukseen palaaminen ja sen jatkuminen häiriöttä syksyllä alkavana lukuvuonna on mahdollista. Tämä edellyttää, että päiväkotien henkilöstö on rokotettava mahdollisimman pian ja muu opetusalan henkilöstö kokonaisuudessaan on rokotettava ennen kesäkuun loppua, jotta vaste ehtii kehittyä elokuun alkupuolelle mentäessä. Varhaiskasvatuksessa päiväkodit ovat toiminnassa myös kesällä eikä etätyö tai etävarhaiskasvatus ole mahdollista. Työympäristön palautuminen mahdollisimman turvallisesti pikaisesti kasvatus- ja opetusallalla vahvistaa yhteiskunnan toimivuutta ja turvaa lasten ja nuorten henkilöiden kasvu- ja oppimismahdollisuuksia sekä hyvinvointia.

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ

Heljä Misukka
koulutusjohtaja

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan päällikkö